

Verksamhetsberättelse 2020

för Kamarrätten i Stockholm och Migrationsöverdomstolen

KAMARRÄTTEN I STOCKHOLM
SVERIGES DOMSTOLAR

Korridor på plan 5 i Gamla riksdagshuset.
På väggen: Porträtt av Drottning Ulrika Eleonora den yngre (1688 – 1741).

Innehåll

Tillförordnade presidenten har ordet	4
Service och säkerhet i ett: Domstolsvärdarna – kammarrättens ansikte utåt och inåt	7
Vad betyder en kammarrättsdom egentligen?	11
Jönköping – Stockholm tur och retur.....	15
Migrationskommittén i kammarrättens lokaler	19
Pandemiåret 2020 – när det onormala blir vardag	20
Trad.vof:ar och bac:ar – vad står det för och vad gör de?.....	22
Fyra frågor till Nils Karlsson.....	23
Om tycke uppstår – så hittar vi nya kollegor.....	24
2020 i ord och bild	26
Ledningsgruppen	28
Organisation	29
Statistik.....	30

Foto: Ryno Quantz, Lars Thun och Matilda Ericson

Kammarrätten i Stockholm är en allmän förvaltningsdomstol. Förvaltningsdomstolarnas främsta uppgift är att lösa tvister mellan enskilda och det allmänna. Kammarrätten i Stockholm är den största av Sveriges fyra kammarrätter och är också landets Migrationsöverdomstol. 2020 avgjorde Kammarrätten i Stockholm och Migrationsöverdomstolen nästan 30 000 mål (varav ca 16 500 migrationsmål).

Kammarrätten i Stockholm

Postadress: Box 2302, 103 17 Stockholm

Besöksadress: Birger Jarls torg 5, 111 28 Stockholm

E-post: kammarrattenistockholm@dom.se

www.domstol.se/kammarratten-i-stockholm

Tillförordnade presidenten har ordet

Under hösten 2020 fick jag förmånen att för andra gången bli tillförordnad kammarrättspresident (jag vikarierade även när Thomas Rolén var ordförande i Genomförandekommittén för Polisutredningen). När Thomas tackade ja till erbjudandet att på nytt bli generaldirektör för Domstolsverket blev jag tillfrågad om att gå in under tiden fram till att regeringen har utnämnt en ordinarie efterträdare. Det krävdes ingen betänketid och det var inte ett svårt val! Jag har goda erfarenheter från kammarrätten och hade redan ”hoppat in” som domare under sommaren. Jag kan nu se tillbaka på en kort, intensiv och händelserik tid i en domstol mitt i samhället.

Kammarrätten hanterar frågor och mål som är i centrum för debatten och angelägna för många människor. Det handlar inte minst om migrationsmål och om de prejudikat som beslutas av Migrationsöverdomstolen. Du kan läsa om några av dem i den här verksamhetsberättelsen. Under året har vi också prövat flera uppmärksammade riskkapitalmål och mål angående lagen om elektronisk kommunikation där kammarrätten är högsta instans.

Hur gärna vi än ville tänka på annat under detta år så hanterade vi förstas också mål med koppling till coronapandemin, bland annat sekretess- och arbetsmiljömål. Parallellt med att utgöra en viktig samhällsaktör i relaterade juridiska frågor har våra drygt 200 medarbetare gått igenom en stor omställning till följd av pandemin. För dem, liksom för många andra, ser en dag på jobbet nu mycket annorlunda ut

jämfört med vad den gjorde vid årets början. Mer om detta kan du läsa i artikeln på sidan 20.

Kammarrätten i Stockholm är en av de flitigaste och mest anlitate remissinstanserna i landet. Att vi blir tillfrågade och involverade i så många centrala lagstiftningsfrågor är naturligtvis ett högt betyg för vår verksamhet.

Många av våra medarbetare – närmare bestämt sju av tio – är jurister, men vi har förstås också andra personalgrupper, till exempel våra domstolsvärdar. De tar emot och hjälper parter och biträden i samband med muntliga förhandlingar. Du kan läsa intervjun med en av dem på sidan 7.

Under året anställde vi totalt 33 personer – många av dem var domstolshandläggare, föredragande jurister och fiskaler, det vill säga domare under utbildning. Glädjande nog har vi ett högt söktryck på våra utlysta tjänster, både för den dömande personalen som tillsätts av Domarnämnden och för andra grupper. Arbetet bakom rekryteringarna är viktigt, eftersom det är angeläget att vi når rätt personer när vi söker nya medarbetare. Vi ska ge en rättvis och korrekt bild av vad vi gör och av de uppdrag vi erbjuder. Du kan läsa mer om vårt arbetsgivareerbjudande på sidan 24.

Faktum är förstas att 2020 för mig, liksom för många andra, tog en helt annan vändning än vad jag hade trott. Vid årets början närmade jag mig slutet på min tid som justitieråd vid Högsta förvaltningsdomstolen. Planen var att jag sedan skulle ge mig ut på minst en spännande resa. Det gjorde jag också, men på ett helt annat sätt än vad jag hade tänkt mig. Genom att läsa denna verksamhetsberättelse kan du vara en del av den.

Trevlig läsning,

Mari Andersson

Kammarrättens reception.

Service och säkerhet i ett: Domstolsvärdarna – kammarrättens ansikte utåt och inåt

De är de första du möter när du kommer och de sista du ser när du går från kammarrättens lokaler. Tillsammans ansvarar domstolsvärdarna för säkerheten och hjälper dig med praktiska frågor under ditt besök hos oss.

En domstolsvärds uppgift kan till exempel vara att hjälpa en förälder som ska vara med i en muntlig förhandling i ett mål som gäller vård av unga. Det kan också handla om att visa vägen till förhandlingssalen för en tolk eller att lotsa en nyfiken medborgare till registraturen för att hämta handlingar.

Varje dag kommer besökare, de flesta av dem parter eller biträden, till kammarrätten, även om antalet var betydligt lägre under pandemiåret 2020. Dessutom tjänstgör nämndemän på domstolen. Alla möter

de någon av kammarrättens domstolsvärdar, de fyra medarbetare som ansvarar för säkerheten och för den praktiska servicen till besökarna.

– Vi tar emot besökarna och ser till att de kommer dit de ska, säger säkerhetssamordnaren Johan Wing.

Tillsammans med sina tre ordningsvaktskollegor har han rollen som domstolsvärd. Vanligtvis är två av värdarna i receptionen. När de inte är i receptionen har de vaktmästeriet som bas där de bland annat ansvarar för post, kopiering, kontorsmaterial och byte av lampor. Om det behövs kan samtliga värdar byta om till uniform, till exempel om det tillfälligt råder förhöjd säkerhet på kammarrätten.

Domstolsvärdar = ordningsvakter

Alla domstolsvärdar är ordningsvakter. Det innebär att de är utbildade och förordnade av Polisen och att ordningsvakten har en polisman som förman. Ordningvakten är direkt underställd Polisen. Om Polisen vid en särskild händelse upplever att de behöver hjälp med att upprätthålla allmän ordning, kan de alltså ta domstolens ordningsvakter i anspråk för detta inom och i nära anslutning till domstolen.

Domstolsmiljön ställer särskilda krav på säkerhet och ordning, men är samtidigt en offentlig plats där medborgarna har rätt att vistas. Till exempel kan besökare vara med och lyssna på förhandlingar. Förhandlingar är nämligen offentliga, om inte rätten har

Domstolsvärden Johan Wing vid receptionen.

“Vi ansvarar för säkerhet och trygghet på domstolen”

Domstolsvärden Johan Wing.

beslutat om så kallade stängda dörrar. Förhandlingar i mål som gäller vård av unga hålls till exempel bakom stängda dörrar, eftersom känsliga uppgifter kan komma fram.

Sitter med vid förhandlingar

Ibland sitter domstolsvärdarna med under en förhandling.

– Det kan ibland behövas för ordningen och tryggheten. Hur vi gör bedömer vi i det enskilda fallet tillsammans med säkerhetsansvarig i dialog med rätten som håller i förhandlingen, men beslutet ligger alltid hos rättens ordförande, säger Johan Wing.

Beslutet kan till exempel bygga på information från förvaltningsrätten. Det kan också handla om omständigheter som rådde när målet avgjordes där.

– Vi har ett bra samarbete med avdelningarna när det gäller att uppmärksamma säkerhetsaspekter, säger Johan Wing.

Domstolsvärdar = medarbetare

Kammarrätten har egna medarbetare som är domstolsvärdar, till skillnad från en del andra myndigheter och företag som använder sig av inhyrda bolag. En fördel med det är att de vet hur domstolen fungerar och kan agera i sin roll utifrån den kunskapen.

Utöver säkerheten arbetar domstolsvärdarna också med teknisk support och annan service i förhandlingssalarna. Under 2020 har en allt större del av förhandlingarna skett via videolänk, vilket har ställt nya krav på tekniken och på teknisk support. Dessutom kom det successivt nya åtgärder för att minska risken för smittspridning i domstolens lokaler. Domstolsvärdarna har köpt in handsprit, munskydd och visir.

– Vi finns här både för säkerheten och för att se till att det praktiska och tekniska fungerar. I vårt arbete syns domstolens möte med och uppdrag för samhället, säger Johan Wing.

Södra ingången med utsikt över Riddarfjärden.

Entréhall.

Vad betyder en kammarrättsdom egentligen?

En domare som dömer i kammarrätten gör en bedömning efter lagstiftningen och omständigheterna i ett mål. Varje dom är unik.

Landets fyra kammarrätter kan komma fram till olika slutsatser i en snarlik fråga. Men eftersom lagen är nationell är det förstås inga lokala bedömningar som ligger bakom slutsatserna som domstolarna kommer fram till. Det kan däremot finnas individuella omständigheter som påverkar ett specifikt mål.

Tittar på andra kammarrätter

– Innan vi dömer tittar vi ofta på hur andra kammarrätter har ställt sig till liknande frågor, säger kammarrättsrådet Cecilia Bohlin.

På kammarrätten dömer flera domare gemensamt i ett mål till skillnad från i förvaltningsrätten där det i regel är en ensam juristdomare som dömer tillsammans med nämndemännen.

– Att vi är flera domare som dömer tillsammans i kammarrätten innebär att vi kan göra olika bedömningar och att det kan tippa över åt ett håll beroende på vilken uppfattning majoriteten har. Denna uppfattning resulterar sedan i en gemensam dom. Om någon domare har en annan syn på saken, får han eller hon lägga till sin skiljaktiga mening i domen. En annan konstellation av domare skulle kunna komma till en annan slutsats, säger Cecilia.

Specialisering

Landets kammarrätter blir specialtilldelade vissa mål som är relaterade till de myndigheter som geografiskt ligger i domstolens domkrets, utöver de allmänna målen. Till exempel går mål som härrör från Jordbruksverket till Kammarrätten i Jönköping eftersom det är där Jordbruksverket ligger. På samma sätt går mål som rör beslut av Finansinspektionen och Läkemedelsverket till Stockholm.

Om ett mål överklagas kan det inte gå från förvaltningsrätten direkt till vår högsta instans Högsta förvaltningsdomstolen (HFD). I stället blir det överlämnat till kammarrätten, som är andra instans.

Enligt Cecilia kan kammarrätten välja att ta upp ett mål för att det ska kunna gå vidare till HFD. Det kan till exempel handla om en fråga där det behövs generell vägledning för domstolar och andra myndigheter. Om målet sedan överklagas till HFD och inte får prövningstillstånd innebär det att kammarrättens dom står fast och gäller.

Cecilia Bohlin.

Rättsfall i korthet

Huawei – RK 2020:2

Förvaltningsrättens beslut att inhibera vissa villkor i Post- och telestyrelsens beslut inför Sveriges kommande 5G-auktion upphävdes av kammarrätten eftersom de intressen som ligger till grund för villkoren och betydelsen av utbyggnaden av 5G väger tyngre än Huawei's intressen. Kammarrätten fastställde dock Huawei's rätt att överklaga.

Stöd vid korttidsarbete – mål nr 5570-20

För att beviljas stöd vid korttidsarbete (s.k. korttidspermittering) krävs bl.a. att arbetsgivaren har betalat ut en regelmässigt utgående kontant lön. En förutsättning för detta är att lönen har betalats ut månadsvis.

Offentlig upphandling – bland annat mål nr 2056-20

Kammarrätten uttalade sig i ett antal mål angående frågan om reserverad upphandling och konstaterade att en anbudsgivare inte kan kvalificera sig i en sådan upphandling genom att hävda att en till anbudsgivaren tillhörande organisatorisk enhet är en skyddad verkstad eller en leverantör vars främsta syfte är social och yrkesmässig integration.

Riskkapital – mål nr 6071-19 m.fl.

Kammarrätten konstaterar att carried interests som betalats ut till följd av Participating Loan Agreement ska beskattas i enlighet med bestämmelserna i 57 kap. inkomstskattelagen, om utdelning och kapitalvinst på andelar i fåmansföretag. Lånet ska nämligen anses utgöra en sådan delägarrätt, i form av vinstandelsbevis, som avses i inkomstskattelagen. Kammarrättens avgörande innebär att domstolen gör en annan bedömning än Skatteverket, som i sitt beslut beskattat carried interests som inkomst av tjänst.

Rätt att ta del av allmän handling – mål nr 5005-20 m.fl.

Kammarrätten ansåg att Polismyndigheten vid sin sekretessprövning av Stig Engström-utredningen inte hade tagit tillräcklig hänsyn till att Stig Engström är avliden och saknar närstående efterlevande. Kammarrätten visade målen åter till Polismyndigheten och gav i skälen tydlig vägledning om hur prövningen av vilka ytterligare uppgifter som ska lämnas ut bör göras.

*Entréhallen i Gamla riksdagshuset
där kammarrätten ligger.*

Thomas Rolén i Plenisalen.

Jönköping – Stockholm tur och retur

Det är den 29 september 2020. Flyttlådorna är packade med tavlor, fotografier och diplom. Men glittermattan i presidentrummet, som en inredningsarkitekt valde ut för några år sedan, blir kvar till efterträdaren. Om två dagar blir Thomas Rolén generaldirektör för Domstolsverket. Igen. Bakom sig lämnar han en annan kammarrätt än när han tillträdde för tolv år sedan.

– Det var inte ett självklart val att sluta, och när jag fick erbjudandet att bli generaldirektör var det en viss tvekan innan jag bestämde mig. Men jag såg erbjudandet som en möjlighet till utveckling för mig själv och jag tror att de erfarenheter jag har kan vara till nytta, säger han.

Redan 2005–2008 hade han sitt första förordnade som generaldirektör. Rollen är därmed inte främmande för honom.

Tillfällig efterträdare

Thomas Rolén lämnar över tjänsten som domstolschef till det före detta justitierådet Mari Andersson. Hon ska tillfälligt axla rollen innan regeringen utnämner en efterträdare någon gång under våren 2021. Men den här gången, till skillnad från de två år när han var ordförande i Genomförandekommittén för den nya Polismyndigheten, lämnar Thomas Rolén presidentskapet och kammarrätten för gott.

Den sista arbetsveckan har varit mindre inrutad och mötestung än vanligt. Förutom att packa flyttlådor har han en del av tiden suttit modell för oljeporträttet som ska hänga på väggen tillsammans med förträdarna hela vägen tillbaka till Carl Gyllenstjerna, president i kungliga kammarrevisionen 1697–1718.

Hektisk höst

Dessförinnan har det varit mer hektiskt. Vid sidan om chefskapet över en domstol under brinnande pandemi har Thomas Rolén också lett den parlamentariska Migrationskommittén. I mitten av september överlämnade den sitt förslag till justitieminister Morgan Johansson, efter ett år i den politiska och mediala hetluften. Kommittén höll sina sista möten i

kammarrättens lokaler för att, som Thomas såg det, få lite avskildhet och ett miljöombyte från Regeringskansliets utredningslokaler. Dessutom erbjöd Plenisalen bättre möjlighet till social distansering.

Det dröjde inte många minuter innan journalister och demonstranter samlades på Riddarholmen. Stämningen runt mötena i kammarrätten var dock lugn och sansad, även om tonläget i debatten och i media periodvis var uppskruvat.

Regeringen utnämnde Thomas Rolén till ”nygamal” generaldirektör mitt i sommaren. Beslutet att anta erbjudandet föregicks alltså enligt honom själv av en viss tankemöda. Domstolarna och rättskedjan står inför andra och nya utmaningar än 2005–2008, då han hade sitt första förordnade som generaldirektör. Då var det fokus på att modernisera rättegångsförfarandet, utveckla processen för migrationsärenden och lönesättningen för domarna. I dag handlar mycket om digitaliseringen av domstolarna, domstolarnas och domarnas ställning och om Domstolsverkets förhållande till domstolarna.

Nya förutsättningar

Också familjesituationen har förändrats. Då med barn i skolåldern, och i en mindre digitaliserad värld, var det en större utmaning att förena arbete på Domstolsverket i Jönköping med föräldraskap. Den här gången är barnen vuxna och planen är att vara på Domstolsverket två dagar i veckan, måndagar och tisdagar, och då bo i en ny lägenhet i Jönköping. Sannolikt medför dock den rådande pandemin att det till en början blir mer distansarbete från Domstolsverkets lokaler på Torsgatan i Stockholm än vad han från början räknade med.

Som ny chef är det förstås viktigt att vara synlig och att ha en dialog med medarbetarna. När fysiska stormöten inte är en möjlighet får de ske digitalt. Ett exempel var under den så kallade DV-dagen, ett helt digitalt möte där alla medarbetare vid Domstolsverket deltog. Att vara tydlig med mål och prioriteringar ger medarbetarna trygghet om vart organisationen är på väg.

Bygga om och bygga ihop

Så resonerade han också när han tillträdde som kammarrättspresident 2008. Antalet medarbetare var det samma som i dag – 216 stycken – men organisationen liksom lokalerna var radikalt annorlunda. Agendan var tydlig från början: Bygga om och bygga ihop.

– Jag hade fina minnen från min tid som fiskal och assessor här i slutet av 1980-talet. Det finns en kammarrättsanda, man delar med sig, stöttar och hjälper varandra. Den var det viktigt att bevara och måna om, säger Thomas.

Hans bild var att det hade växt fram en vi- och dom-kultur efter att Migrationsöverdomstolen etablerades vid kammarrätten 2006. De som hanterade de ”riktiga” målen, och ”de andra” som dömde i migrationsmålen. Medarbetarna satt också utspridda i olika byggnader. För att ena myndigheten och medarbetarna krävdes att både organisationen och lokalerna skulle förenas.

Thomas Rolén får sitt porträtt målat.

På ett stormöte på andra sidan bron, i Ridarhuset, informerade de tre domstolscheferna för kammarrätten, Svea hovrätt och dåvarande Regeringsrätten att det var flytt på gång. Budskapet; respektive domstol skulle sitta tillsammans. För detta krävdes en rockad som involverade flera byggnader. Dessutom behövde många av lokalerna förändras; de muntliga förhandlingarna hade ökat och det behövdes därför fler förhandlingssalar.

Nya lokaler och ny organisation

Några år senare flyttade hela kammarrätten in på adressen Birger Jarls Torg 5, i Gamla Riksdagshuset och Hebbeska huset i Stockholm. Kammarrätten gjorde även om den dömande och beredande organisationen genom att lotta ut alla måltyper, inklusive migrationsmålen, till samtliga avdelningar.

– Tidigare var det bara en liten krets kammarrättsråd som höll i prejudikaten. Det var inte optimalt. Genom att dela prejudikaten på flera domare fick vi både in nya perspektiv och spred kunskapen till fler, säger Thomas.

Efter ändringarna sammanträdde den nya rådgivande ledningsgruppen med lagmännen och avdelningscheferna i den nyinredda Plenisalén. Ambitionen var att skapa en modern ledningsgrupp där cheferna hade ett tydligt ansvar. Under åren som följt har måltyperna i kammarrätten blivit fler och domstolen har också, som Thomas ser det, fått en mer framträdande roll, både inom rättsväsendet och i samhället i stort.

Kammarrättsandan lever

Och hur blev det då med den där kammarrättsandan? Finns den kvar i huset? Thomas värjer sig mot det ibland använda uttrycket att något sitter i väggarna.

– Den finns i allra högsta grad kvar, men det är inget som är statiskt. Allting beror på människorna som finns i en organisation, det är de som sätter sin prägel på kulturen och bemötandet, säger han.

Det är inte bara kammarrätten och rollen som president som Thomas lämnar. Fram till nu har han fortsatt att tjänstgöra som domare. Det kommer att upphöra helt när han tillträder som Domstolsverkets generaldirektör den 1 oktober 2020.

– Jag kommer att sakna dömandet eftersom jag tycker det är väldigt stimulerande att tillämpa juridiken och ha intressanta diskussioner med kunniga kollegor, avslutar han.

Kort om Thomas Rolén

Bor: I Bromma och Jönköping

Familj: Fru och två barn, 25 och 22 år

Intressen: Skärgården och fjällen

"Thomas Rolén lämnar
presidentskapet och
kammarrätten för gott"

*Gymnasiegränd med utsikt över
Riddarfjärden och Söder Mälarstrand.*

Referat Migrationsöverdomstolen

2020:2

För att uppsikt ska kunna användas i stället för förvar måste det finnas en förvarsgrund enligt utlänningslagen som är förenlig med EU-rätten. Om en utlänning sitter i förvar, som ett led i ett återvändandeförfarande som omfattas av återvändandedirektivet, och lämnar in en asylansökan enbart för att försena eller hindra verkställigheten av ett beslut om återsändande, finns det grund för att hålla den asylsökande kvar i förvar enligt utlänningslagen och mottagandedirektivet. När förutsättningarna för förvar i en sådan situation är uppfyllda finns det även grund för uppsikt.

2020:3

Flyktingstatusförklaring kan inte beviljas en utlänning som inte befinner sig i Sverige.

Migrationskommittén i kammarrättens lokaler

Kammarrättspresident Thomas Rolén var ordförande för den parlamentariska kommitté som hade i uppdrag att lämna förslag till hur den svenska migrationspolitiken ska utformas. Förslaget handlade om att skapa en ordning som är långsiktigt hållbar efter att den tillfälliga lagen löper ut i juli 2021. Kommittén inledde sitt uppdrag i augusti 2019 och Thomas Rolén

lämnade över resultatet ett drygt år senare. Under uppdragstiden pågick en intensivt debatt kring de frågor kommittén överlade om. Vid några tillfällen skedde sammanträdena i kammarrättens lokaler. Demonstranter och media samlades utanför domstolen för att tala med ledamöterna.

Rikard Larsson (s) ledamot i migrationskommittén i kammarrättens entréhall.
Bild TT

Annika Hirvonen (mp) ledamot i migrationskommittén utanför kammarrätten.
Bild TT

2020:5

5 kap. 15 a § utlänningslagen är avsedd för en personkrets som påbörjat sin etablering på arbetsmarknaden under asylprocessen. Om en utlänning före asylansökan har haft uppehållstillstånd och vistats i Sverige för att arbeta har etableringen inte påbörjats under asylprocessen. Då ska huvudregeln om att uppehållstillstånd för arbete ska ha sökts och beviljats före inresan i Sverige upprätthållas.

2020:16

För att en alternativ skyddsstatusförklaring ska kunna återkallas på grund av brottslighet krävs att utlänningen gjort sig skyldig till åtminstone ett grovt brott. Vid bedömningen av brottets svårighetsgrad ska en fullständig prövning av samtliga omständigheter i det enskilda fallet göras.

2020:17

Även om en utlänning endast uppehåller sig i landet när han eller hon arbetar kan kravet på vistelse i 5 kap. 10 § utlänningslagen vara uppfyllt. Tidsbegränsat uppehållstillstånd kan därför beviljas en utlänning som är bosatt utomlands men dagpendlar till Sverige för att arbeta.

Kammarrättens krisgrupp.

Pandemiåret 2020 – när det onormala blir vardag

Kammarrätten mötte 2020 som en arbetsplats där man jobbade och hade möten på plats och där skrivborden var belamrade med papper. Ett år senare är situationen radikalt annorlunda. När coronapandemin är över kommer vissa saker att återgå till hur det var förut, medan andra förändringar blir bestående.

– Vid årets början hade vi kommit en bra bit på väg när det gällde att digitalisera hanteringen av mål, vilket underlättade för det som sedan skulle komma. Men mobilt arbete var inte så vanligt bland våra medarbetare. Dels finns det särskilda krav på IT-säkerhet vid en domstol, dels är vissa administrativa och praktiska uppgifter svåra att göra någon annanstans än på arbetsplatsen, säger kammarrättens kanslichef Heléne Löving.

Muntliga förhandlingar påverkades först

Den del av verksamheten som först berördes av pandemin var de muntliga förhandlingarna där nämndemän medverkar. Många nämndemän är sjuttio år eller äldre och tillhör därmed en riskgrupp för coronaviruset. Eftersom domstolen tidigt beslutade att inte kalla de som tillhörde riskgruppen, fick några förhandlingar flyttas fram och de nämndemän som kunde tjänstgöra blev tillfrågade betydligt oftare än

innan. Överlag påverkades dock domstolen mindre än tings-, hov- och förvaltningsrätterna, eftersom de muntliga förhandlingarna – där nämndemän medverkar – är färre i kammarrätten än i allmän domstol och i förvaltningsrätterna.

– Vid årets slut kunde vi konstatera att vi hade klarat oss bra när det gällde målhanteringen. Pandemin hade inte medfört att vi hade byggt några balanser, det vill säga lagt mål på hög utan att döma i dem, säger Heléne Löving.

Bemanning och att förebygga smittspridning

Domstolens krisgrupp hade från och med februari möten varje vecka tillsammans med avdelningscheferna. Under mötena diskuterade gruppen hur kammarrätten var bemannad och beslutade om olika åtgärder för att anpassa arbetsplatsen efter det rådande läget och förebygga smittspridning bland medarbetarna.

Tidiga åtgärder var handsprit, att öka ventilationen, begränsa antalet personer i lunchrummen samt att erbjuda parkeringsplatser nära arbetsplatsen så att medarbetarna kunde undvika kollektivtrafiken. Efter hand la domstolen till plastskärmar i förhandlingssalarna och köpte in munskydd och visir. Vi ställde in möten, tjänsteresor och utbildningar eller höll dem digitalt, och vi rensade planeringskalendrarna från externa besök.

– Tekniken blev hårt belastad och krånglade i början när många arbetade på distans. Sedan utökades systemens kapacitet, och då fungerade det bra, säger Heléne Löving.

En radikal förändring för medarbetarna skedde i april. Då gick domstolen över till en modell där den dömande och beredande personalen tjänstgjorde enligt särskilt schema. Schemat innebar att endast ett visst antal medarbetare var på arbetsplatsen samtidigt. För personal med andra uppgifter behövdes fler åtgärder för att de lättare skulle kunna arbeta hemifrån.

– En del av arbetet på en domstol är platsbundet, till exempel flera av momenten som domstolshandläggarna gör när de registrerar och expedierar målen. Men under året vidtog vi ett antal olika åtgärder, bland annat fjärråtkomst och digitalisering av målen, som gjorde att fler av deras uppgifter kunde ske på distans, säger Heléne Löving.

Modellen med flexiblare former för var och hur arbetet sker är uppskattad av många, precis som de färre resorna till och från jobbet. Även om domstolen var på väg mot ett mer digitaliserat sätt att arbeta redan innan pandemin gjorde de ändrade förutsättningarna att omställningen ökade takten rejält. Enligt Heléne Löving kan en del av förändringarna som domstolen gjorde under året bli bestående. Samtidigt vittnar många medarbetare om att de saknar den sociala samvaron.

Under året hade vi Skypemöten och använde andra forum, till exempel intranätet. Men vi ser förstås fram emot att gå tillbaka till fysiska möten av olika slag och till att ses och fika tillsammans på riktigt, avslutar Heléne Löving.

Heléne Löving.

Trad.vof:ar och bac:ar – vad står det för och vad gör de?

För drygt tio år sedan införde kammarrätten en andra befattning som vice ordförande, så att det alltså fanns två olika vice ordföranden. En av dem skulle arbeta med domstolens rättstillämpning och den andra med arbetsledning. Dessa två olika vice ordföranden kallas i dagligt tal för trad.vof:ar och bac:ar (traditionell vice ordförande och biträdande avdelningschef).

På varje avdelning med dömande personal finns sedan 2009 två kammarrättsråd som båda är vice ordförande. En av dem är vice ordförande och biträdande avdelningschef, i vardagligt tal *bac*, och den andra traditionell vice ordförande eller i vardagligt kammarrättstal *trad.vof*.

– Det här skiljer oss från andra kammarrätter, som endast har en vice ordförande per avdelning, säger kammarrättsrådet tillika vice ordförande på avdelning 5, Catharina Brege.

Träffas en gång om året

Totalt finns det tio vice ordföranden i Kammarrätten i Stockholm. De träffas i plenarmöten en gång om året. Ofta deltar även kammarrättens president. De

Catharina Brege.

diskuterar och beslutar bland annat i frågor som de har fått från presidenten eller ledningsgruppen. Det kan handla om allt från nya befattningar inom domstolen till frågor om rättstillämpning.

De fem traditionella vice ordförandena (trad.vof:arna) träffas på egen hand en gång i månaden.

– Vårt uppdrag som trad.vof:ar är främst att följa rättsutvecklingen och arbeta för att domstolen ska tillämpa rätten enhetligt och korrekt. Vi ska även fastställa rutiner som ska gälla i hela domstolen. Det kan till exempel handla om hur vi handlägger nya måltyper eller hur en blankett ska se ut. Regelbundet tar vi även fram rekommendationer för hur en viss fråga ska behandlas, och utreder frågor som uppstår på domstolen, säger Catharina Brege.

Trad.vof:arna arbetar med olika frågor. De har till exempel tagit fram en definition av vilka mål som ska behandlas som jourmål, det vill säga mål som ska hanteras extra skyndsamt. Det senaste arbetet var att ta fram en promemoria om hur inskränkning i fullmakt ska behandlas. Enligt Catharina, som också är ordförande i trad.vof-gruppen, är syftet att avdelningarnas hantering ska bli enhetlig.

Personalledning och utbildning

De fem biträdande avdelningscheferna (bac:arna) träffas också en gång i månaden för att diskutera gemensamma frågor. För dem handlar det främst om personalledning och handledning av fiskaler och föredragande jurister.

På nationell nivå sker möten mellan kammarrätternas samtliga vice ordföranden varje år.

– Syftet med det nationella mötet – eller riksvof-mötet – är att utbyta erfarenheter, utveckla vår kompetens och att diskutera gemensam praxis mellan landets samtliga kammarrätter, säger Catharina Brege.

Fyra frågor till Nils Karlsson

Nils Karlsson var en av 13 sommarnotarier vid Kammarrätten i Stockholm 2020. Här svarar han på fyra frågor om tjänsten.

Vad pluggar du och hur långt har du kommit?
Jag läser juristprogrammet vid Uppsala universitet. Jag påbörjar min nionde och sista termin nu till våren. Jag har gjort mina fördjupningskurser inom skatterätt (moms och företagsbeskattning).

Varför sökte du tjänsten som sommarnotarie vid kammarrätten?
Eftersom jag läser fördjupningskurser inom skatt tyckte jag att det skulle vara intressant att få verka inom en förvaltningsdomstol och få en inblick i skatteprocessen.

Vad fick du göra?
Vi sommarnotarier fick dels arbeta med kansliuppgifter på sommarkansliet, dels som föredragande på avdelningarna. Som föredragande fick jag bekanta mig med en mängd olika rättsområden. Alla arbetar självständigt med sina egna mål. Det är dock en

god gemenskap och stämningen är prestigelös, så det fanns ju all möjlighet att fråga kollegor om hjälp.

Och sedan har du fortsatt som timanställd?
Det stämmer! Jag fick erbjudandet att fortsätta som timanställd föredragande, vilket jag nappade på. Jag har tjänstgjort upp till ett par gånger i veckan under hösten. Jag har framför allt arbetat med skattemål.

Jag kan rekommendera andra att söka en sommarnotarietjänst här. Anställningen överträffade mina förväntningar! Det som framför allt var kul var att man fick möjlighet att arbeta med så pass många olika måltyper. Det var allt från socialtjänstmål till skattemål. På det viset var tjänsten också väldigt allmänbildande. Det jag personligen tar med mig till framtiden är den inblick jag fått i hur skatteprocessen fungerar i överrätten. Det har varit väldigt lärorikt och något jag säkerligen får nytta av.

Om tycke uppstår – så hittar vi nya kollegor

Att hitta och bli hittad av rätt person. Och att både de som är kvar och de som slutar är ambassadörer för domstolen. Det är målen med kammarrättens HR- och rekryteringsarbete.

Domarna, som utgör ungefär en tredjedel av personalstyrkan på kammarrätten, blir utnämnda av regeringen efter förslag av Domarnämnden. År 2020 anställde domstolen också 18 fiskaler, en medarbetargrupp som nu går en utbildning för att eventuellt kunna få uppdrag som domare i framtiden.

Andra medarbetargrupper, det vill säga föredragande jurister, domstolshandläggare och administrativ personal, blir rekryterade genom domstolens egen HR-funktion. Här är förstas också de formella kvalifikationerna viktiga, men det gäller även att hitta de som både har kompetens och intresse för uppgiften och passar i domstolsmiljön.

Behoven varierar

– Hur behoven ser ut varierar över tid, och det gör därmed även personalstyrkan. För ett par år sedan rekryterade vi fler som skulle jobba med migrationsmål, eftersom vi fick in många sådana då. Men nu är personalstyrkan åter nere på samma nivå som innan, säger HR-chef Gunilla Norin Blomberg.

HR hanterar domstolens rekryteringar tillsammans med de ansvariga cheferna. En stor grupp som

domstolen anställer varje år är domstolshandläggare, det vill säga de som hjälper den dömande personalen med att administrera målhanteringen, expedierar målen och har kontakt med de olika parterna i målet inför och efter förhandlingarna.

HR-chefen Gunilla Norin Blomberg.

Kammarrätten annonserar alltid lediga anställningar på Sveriges Domstolars webbplats. LinkedIn spelar också en allt större roll för att dela och sprida information om lediga anställningar. De som går vidare till intervju får ofta göra tester för att göra det lättare för HR-specialisten Åsa Hellgren att bedöma kandidaterna. Utmaningen är att hitta de som har den formella kompetensen, passar i rollen och som dessutom trivs i domstolsmiljön. Inför framtiden har kammarrätten som mål att få en ännu bättre träffsäkerhet i de rekryteringar som HR gör.

Tydliga med vilka vi är

– Vi är angelägna om att vara tydliga med vilka vi är och vad det innebär att jobba hos oss. Kammarrätten har ett viktigt samhällsuppdrag och här har alla medarbetare en central roll. Målet är att både de som arbetar hos oss och de som slutar efter en tid ska vara ambassadörer för vår verksamhet och veta vad vi gör och vad vi står för, säger Gunilla Norin Blomberg.

Här kan du se intervjuer med medarbetare från olika personalkategorier:

domstol.se/kammarratten-i-stockholm

HR-specialist Åsa Hellgren.

Yrkeskategorier på kammarrätten:

Administrativ personal

Till denna grupp räknas bland annat domstolsvärdar, IT-handläggare, HR-funktioner, kommunikatör och bibliotekarie.

Domstolshandläggare

Tar emot och registrerar handlingar, sköter skriftväxling, planerar förhandlingar, skickar ut kallelser, för anteckningar och expedierar domar.

Föredragande jurister/ Kammarrättssekreterare

Förbereder målen och ger domarna förslag till beslut.

Fiskaler

Domare under utbildning.

Domare

Som domare i en förvaltningsdomstol dömer du i tvister mellan enskilda personer, företag och organisationer respektive offentlig förvaltning, som exempelvis stat och kommun (det allmänna).

Fakta om rekrytering 2020

Kammarrätten anställde 19 personer, i huvudsak föredragande jurister och domstolshandläggare. Domstolen anställde även 18 fiskaler. Totalt hade domstolen den 31 december 2020 cirka 220 medarbetare.

Fakta om Domarnämnden

Domarnämnden är en statlig myndighet vars främsta uppgift är att lämna förslag till regeringen när det gäller att utnämna ordinarie domare eller hyresråd. Nämnden ska också arbeta aktivt och långsiktigt för att se till att tillräckligt många ordinarie domare blir anställda.

Kammarrättens arbetsgivarerbjudande

Kammarrätten har som domstol ett viktigt samhällsuppdrag och våra medarbetare har en central roll i detta. Här värderar vi professionalism, tydlighet och viljan att bidra till det goda samhället ur ett medborgarperspektiv. Vårt arbete är korrekt, rättvist och alla blir lyssnade på. Du är värdefull, oavsett roll och hur länge du har arbetat hos oss. Vi tror på eget ansvar och viljan att lära sig. Vi är stolta över det vi gör och vi hoppas att du vill bli en del av det.

Under 2020 arrangerade kammarrätten workshoppar där olika medarbetare fick tycka till om hur de uppfattar sin arbetsplats. Arbetet resulterade i domstolens arbetsgivarerbjudande.

2020 i ord och bild

År 2020 var året då möten, besök och traditioner skedde på annat sätt och tog sig andra uttryck än tidigare.

Januari

I ett seminarium med bland andra barnombudsmannen Elisabeth Dahlin deltar 150 medarbetare från kammarrätten, Högsta förvaltningsdomstolen och Södertörns tingsrätt. Dahlin berättar om sin övergripande roll och sitt uppdrag. Bakgrunden till seminariet är att Barnkonventionen har blivit lag. Seminariet initierades av kammarrättslagmannen Anita Linder.

Barnombudsmannen
Elisabeth Dahlin.
Foto Magnus Sandberg

Februari

Justitie- och migrationsminister Morgan Johansson förordnar Anita Linder som särskild utredare. Hon ska utreda åtgärder för att attrahera internationell kompetens och motverka att arbetskraftsinvandrare blir utnyttjade. Utredningen ska redovisas i februari 2021.

Kammarrätten tar emot tre justitiesekreterare från Lettlands högsta domstol. Besökarna är framför allt intresserade av föredraganderollen på kammarrätten.

Tre justitiesekreterare från Lettlands högsta domstol.

Mars

Kammarrätten inför en ny organisation där antalet dömande avdelningar minskar från sex till fem. Bakgrunden var en omställning med anledning av en förväntad budgetbesparing.

Kammarrättslagman Marie Jönsson som var avdelningschef för den nedlagda avdelning 2, får en ny roll som justitieråd vid Högsta förvaltningsdomstolen. Ett trettioalv medarbetare från den nedlagda avdelningen blir en välkommen förstärkning till kammarrättens övriga verksamhet.

Marie Jönsson.

April

Gunnel Lindberg, ordförande i Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden, besöker kammarrätten. Hon berättar om sin utredning rörande utlänningsärenden med säkerhetsaspekter.

Maj

Kammarrätten besvarar remissen ”Omställningsstöd till företag som fått minskad omsättning på grund av coronaviruset”. Totalt besvarar domstolen drygt 60 remisser under året.

Juni

Kansliavdelningen går för andra året i rad över till ett sommarkansli där några sommarnotarier och domstolshandläggare tjänstgör tillsammans. Syftet är att koncentrera resurserna och göra handläggningen mer effektiv när vi har en lägre bemanning.

Juli

Regeringen utser kammarrättspresidenten Thomas Rolén till ny generaldirektör för Domstolsverket.

Augusti

Domarnämnden inleder rekryteringen av en ny president.

September

Kammarrätten håller en helt digital höstupptakt.

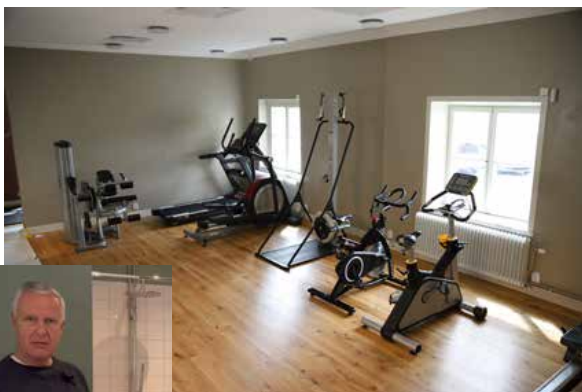
Kammarrättsloppet går av stapeln och ett sjuttioal medarbetare promenerar, joggar eller går 6,7 km runt Riddarfjärden i Stockholm. Samma månad genomförs även domstolens årliga stegtävling.

Regeringen beslutar att anställa före detta justitierådet Mari Andersson som tillförordnad kammarrättspresident fram till att en ordinarie efterträdare tillträder.

Motionslokalen Domkraften öppnar på Riddarholmen. Lokalen är gemensam för Kammarrätten, Högsta förvaltningsdomstolen, Högsta domstolen och Svea hovrätt.

Therese Olausson vinnare i Kammarrättens stegtävling.

Thomas Rolén i nya motionslokalen.

Oktober

Mari Andersson tillträder som tillförordnad kammarrättspresident.

Kammarrätten deltar i medarbetarundersökningen där de anställda anonymt tycker till om sin arbetsplats. Undersökningen ger domstolen en grund för sitt fortsatta utvecklingsarbete.

Madelene Grundelius inleder uppsatspraktik på avdelning 5.

November

Tre paralegalpraktikanter inleder praktiken vid kammarrätten.

Kammarrätten arrangerar en digital notarieinfodag tillsammans med Svea hovrätt.

Paralegalpraktikanter Sofia Hagander, Rojen Daran och Josefin Poulos.

December

Kammarrätten håller årligt Plenum med val till kollegiet. På plats är den tillförordnade kammarrättspresidenten Mari Andersson, lagmannen Anita Linder, lagmannen Annica Lindblom, kammarrättsrådet och vice ordföranden Ingela Fridström och kanslichefen Heléne Löving. Övriga deltar på distans. I slutet av Plenum blir årets elva assessorer diplomerade. På grund av den rådande situationen är de inte närvarande. De blir nämnda vid namn och får sina diplom hemskickade.

Ledningsgruppen

Överst från vänster: Lagmannen Annica Lindblom, lagmannen Christian Groth, kansliavdelningschefen och kammarrättsrådet Erika Odung, lagmannen Eva-Lotta Hedin, lagmannen Peder Liljeqvist och administrativa fiskalen Matilda Ericson

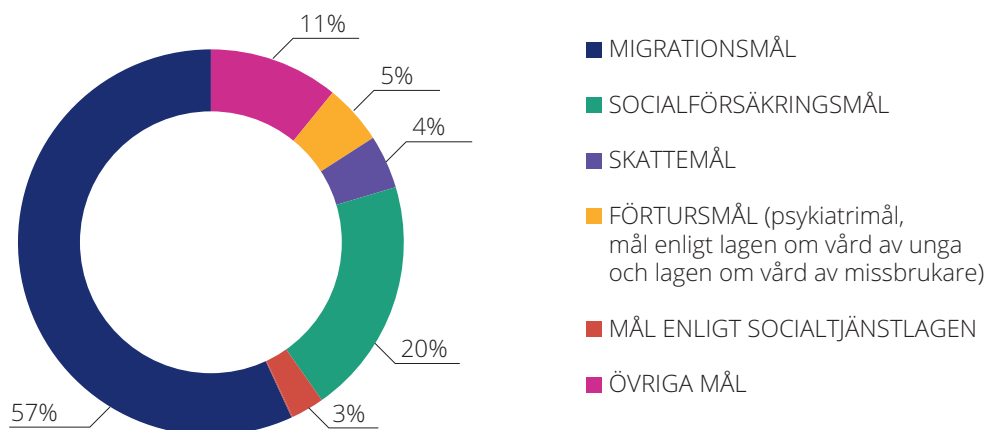
Främre raden från vänster: Administrativa föredragande Matilda Boström, lagmannen Anita Linder, tillförordnade kammarrättspresidenten Mari Andersson och kanslichefen och kammarrättsrådet Heléne Löving.

Organisation

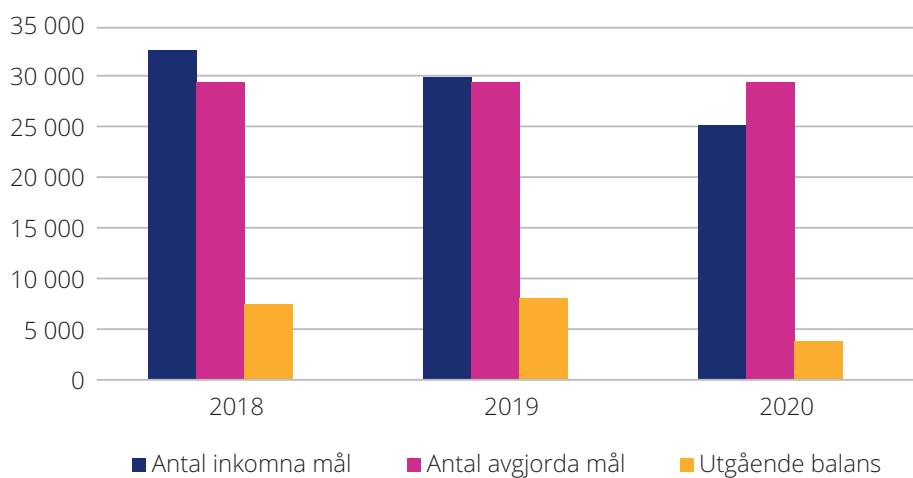

Statistik

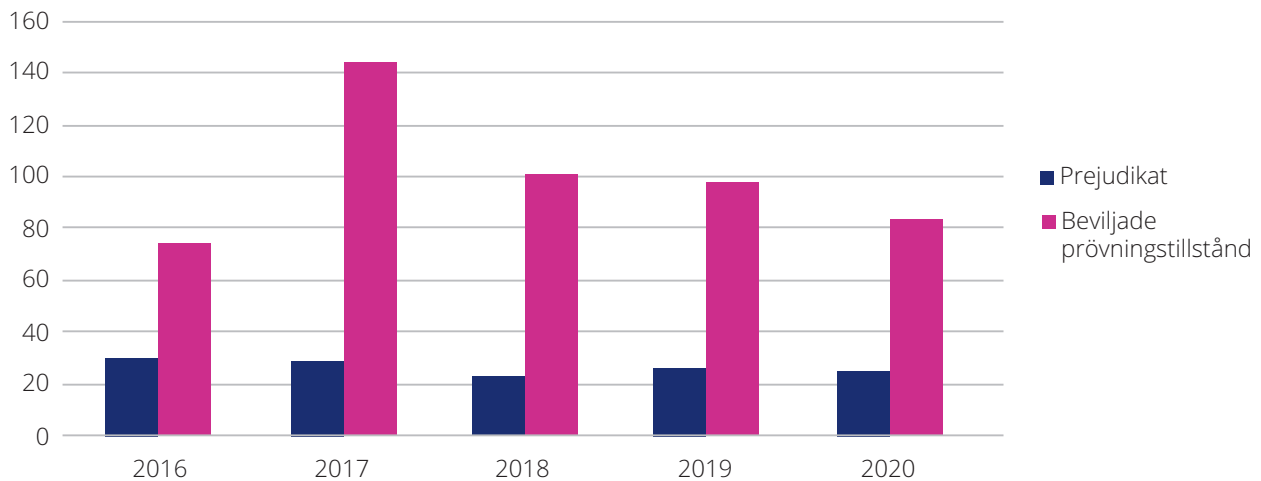
Andel av samtliga avgjorda mål

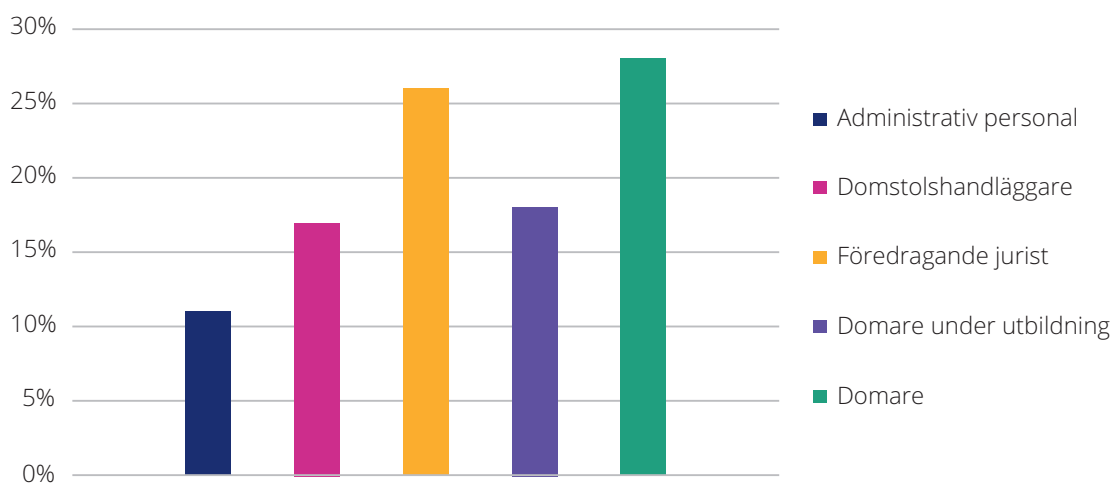
Inkomna, avgjorda och balanserade mål (per tidsperiod)

Antal prejudikat och beviljade prövningstillstånd – Migrationsöverdomstolen

Fördelning av personalkategorier i procent vid Kammarrätten i Stockholm

KAMMARRÄTTEN I STOCKHOLM
SVERIGES DOMSTOLAR